

Terugmeldingen 2008-3.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem 2521

Geringd als nestjong in juni 1994 bij Spanga (Friesland). In oktober 1998 is hij op een vuilstort bij Cadiz (Zuid-Spanje) gezien. Op 18 april 1999 werd de metalen ring afgelezen op het terrein van het zwembad in Leek. De vogel broedde hier met #305 als partner. Op 6 en 13 april 2002 werd de vogel weer in Leek gezien (René Oosterhuis), maar was onduidelijk of hij dat jaar hier ook heeft gebroed. Waarnemingen uit de jaren erna ontbreken. De afstand tussen Leek en Cadiz is 2100 km.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Kolgans, *Anser albifrons*, Arnhem .7112366

Geringd op 23 november 2002 als man na 2e kj door Alterra (G. Muskens) te Lith, Noord Brabant. De vogel werd geschoten op 06 november 2005 te Pasohlavky, Hongarije. De afgelegde afstand is 852 kilometer en de verstreken tijd is 1079 dagen.

De vogel is op 23 november 2002 gevangen samen met een adulte vrouw en drie jongen in een slag. Het is een interessante gans want hij overwinterde om het jaar in Nederland en Tsjechië en dat voor beide landen tweemaal! Jammer dat hij is geschoten. Het vrouwtje van dit paar leeft waarschijnlijk nog en is in de laatste twee winters (t/m voorjaar 2008) in Nederland en Duitsland gezien. In de winter van 2005-2006 (voorjaar 2006) is ze in ieder geval ook in Hongarije geweest om daar te overwinteren dus nadat ze daar haar partner had verloren. Twee van de jongen van dit paar zijn in februari 2005 en oktober 2006 voor het laatst gezien. Zij werden alleen in Duitsland en Nederland gezien. Het jonge mannetje van dit paar is ook t/m afgelopen winter (maart 2008) uitsluitend in Duitsland en Nederland waargenomen.

Tekst Gerard Muskens

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Arnhem .3653607

Geringd door Frank Majoor als 1kj man op 9 november 2007 in het Noorderplantsoen in de stad Groningen. De vogel is daarna niet meer in de stad gezien. Op 26 januari 2008 is de kleurring afgelezen in Zuid-Italië. De vogel zat aan de Adriatische Zee bij Molfetta, ten noordwesten van Bari (41.12N / 16.36E, 1533 km van Groningen). Dit is pas de tweede terugmelding uit Italië van een Kokmeeuw uit de stad Groningen. Het eerste geval was een in januari 1981 bij Venetië geringde Kokmeeuw die in de jaren tachtig en het begin van de jaren negentig in de stad is gezien.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Baltische Mantelmeeuw, *Larus fuscus fuscus*, ringnr. Helsinki HT263269

Geringd als nestjong op 6 juli 2006 bij Jacobstad (=Pietarsaari, provincie Vaasa, 63.38N / 22.30E) in Finland. Het kuiken had een gewicht van 690 gram en een vleugellengte van 232 mm. Op 8 december 2006 zag Theo Bakker op de steigers bij Kaap Hoorn (Haren) een 1kj Baltische Mantelmeeuw met een rode kleurring. Door de invallende duisternis kon hij alleen met zekerheid zien dat de kleurring met een 'C' begon. Gelukkig werd de vogel later teruggevonden. Op 18 december 2006 (11:30) zat hij in het Noorderplantsoen (stad Groningen) en de kleurring kon door Klaas van Dijk worden afgelezen. Een peulenschil, want de vogel stond rustig aan de rand van de parkvijver, op een afstand van 10 m. Later die dag vond Klaas van Dijk de vogel terug bij de Morgensterlaan (Paddepoel). In de weken erna werd de vogel bijna dagelijks gezien in de wijken Vinkhuizen en Paddepoel en vanaf begin januari 2007 ook weer op de steigers bij Kaap Hoorn (Haren). Op 7 februari 2007 is de vogel voor het laatst in Vinkhuizen gezien (Ellen Sandberg). Op grond van kenmerken van het verenkleed, van de naakte delen en op grond van de onvolledig afgelezen kleurcode kon achteraf vastgesteld worden dat de waarneming op 8 december betrekking had op dit geval. De afstand tussen Jakobstad en Groningen bedraagt 1480 km.

De ondersoort *fuscus* (Baltische Mantelmeeuw) is in het veld niet met zekerheid te onderscheiden van de andere ondersoorten van de Kleine Mantelmeeuw (*L. f. graellsii* en *L. f. intermedius*). Baltische Mantelmeeuwen broeden vooral in Finland en overwinteren met name in het oostelijk deel van Afrika. Mede door de identificatieproblemen is het momenteel onduidelijk hoe frequent Baltische Mantelmeeuwen in West-Europa voorkomen. In Nederland worden momenteel alleen waarnemingen aanvaard van geringde nestjongen of geringde broedvogels uit de broedgebieden van *L. f. fuscus*. Op grond daarvan is 'rood CN95' de eerste zekere waarneming van een Baltische Mantelmeeuw in de provincie

Groningen. Het geval is nog in behandeling bij de CDNA, maar zal, indien aanvaard, het zesde of zevende geval zijn voor Nederland.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*, Arnhem AJ.81557

Geringd als Boerenzwaluw, geslacht onbekend eerste kj, op 24 augustus 2007 door K. Terpstra bij Elburg. Dood gevonden, Boerenzwaluw, onbekend hoelang dood, op 10 juni 2008 op het eiland Madeira (Portugal). Twee terugmeldingen zijn er 'op zee' (waarschijnlijk dus op een schip) uit die regio. Dit is de eerste terugmelding van een Boerenzwaluw uit Madeira en het is ook meteen de meest westelijke.

Bosrietzanger, *Acrocephalus palustris*, ringnr. Arnhem AN.98262

Geringd op 17 augustus 2007 als 1^e kj op Landgoed De Hoort in Limburg door W. Beeren. Gevangen en los door een ringer op 28 augustus 2007 als 1^e kj Bosrietzanger te Kolansko Blato, Kroatië. De afgelegde afstand is 1022 kilometer, de verstreken tijd is 11 dagen. Het aantal terugmeldingen van de Bosrietzanger welke in Nederland zijn geringd is 4184. Laat je daar de meldingen uit België, Nederland en Duitsland uit dan hou je er 9 (negen) over. Daarvan worden er 3 teruggemeld uit Spanje, 2 uit Frankrijk, 2 uit Kenya, 1 uit Portugal en 1 uit Kroatië. In de meeste boeken wordt vermeld dat de west Europese populatie overwintert in oostelijk Afrika. Deze vogel ondersteunt dat. 1022 kilometer in 11 dagen is geen geringe prestatie, maar als je in oostelijk Afrika wil uitkomen is dat wel nodig.

Zwartkop, *Sylvia atricapilla*, Arnhem V.292964

Ofschoon terugmeldingen van zwartkoppen uit onverwachte hoek bekend zijn, dacht ik toch bij het lezen van de vindgegevens van deze vogel "die was de weg kwijt".

Geringd op 23 september 2007 als Zwartkop, vrouw 1^e kj, te Oranjezon, Zeeland door A. Joosse. Op 15 en 19 oktober 2007 werd de vogels door een ringer gecontroleerd als vrouw na 1^e kj te Utsira, Rogaland, Noorwegen. De afgelegde afstand is 863 kilometer en de verstreken tijd is 22 dagen (!).

Jaarlijks vangen we in het najaar in Oranjezon (Zeeland) aardig wat zwartkoppen, waaronder vogels die kort daarvoor in België (Oost- en West Vlaanderen, Belgisch Limburg, Namen, Antwerpen) werden geringd. Deze vogels volgen dus (tijdelijk?) een noord tot noordwestelijke route. Ook in Oranjezon geringde vogels werden soms korte tijd later noordelijk van onze vangplaats gecontroleerd. Zo werd

een op 5 oktober 1989 geringde vogel één dag later al teruggevangen in Castricum (131 kilometer) en werd er eentje in oktober 2005 kort na de ringdatum gecontroleerd op Vlieland (207 kilometer). Ook door andere Nederlandse kustringstations worden in het najaar regelmatig Belgische zwartkoppen teruggevangen. Waarschijnlijk zijn de vogels die deze trekrichting kiezen vogels die later de Noordzee oversteken om ergens in Engeland te overwinteren. Twee terugmeldingen van in Oranjezon geringde zwartkoppen wijzen in die richting. Eentje werd geringd op 13 september 2000 en gecontroleerd op 5 oktober 2000 te River Burn, Norfolk (246 kilometer) en een tweede werd geringd op 17 oktober 2003 en gecontroleerd op 28 oktober 2003 te North Somercotes, Lincolnshire (311 kilometer).

Tekst: Adri Joosse

Zwarte Kraai, *Corvus c. corone*, Arnhem .5227652

Tijdens een wandeling op 24 mei 1986 vond ik een jonge Zwarte Kraai onder zijn nestboom op Schiermonnikoog. De kraai bleek een beschadiging aan de vleugelbocht te hebben. Na de wond te hebben ontsmet, herstelde deze goed. Vanaf die dag was hij onder ons. 'Karel' werd voorzien van een ring en uiteraard niet gekortwiekt zodat hij de wijde wereld in kon wanneer hij dat wenste, maar de kraai bleef en werd o.a. een maatje van onze honden, vermakelijk om ze gade te slaan!

Op een dag in de herfst vertrokken wij van het eiland met onze kanarie-gele Opel via de boot naar het vaste land. Vervolgens richting stad Groningen om daar te overnachten. Daarna in alle vroegte voor de vogeltrek naar Falsterbo in het zuiden van Zweden. Familie paste op huis en huisdieren. Na een aantal dagen belde ik naar het eiland. Alles ging daar naar wens, alleen de kraai was met de noorderzon vertrokken. Vreemd! Na ongeveer een maand kreeg ik bericht van het Vogeltrekstation dat onze kraai gecontroleerd was (op 28 september 1986) in de straat waar wij die bewuste nacht hadden geslapen. Conclusie de kraai is de hele reis met onze auto meegevlogen! Als wij niet in alle vroegte, voor de dageraad waren vertrokken was zij misschien meegevlogen naar Zweden. Mijn vrouw heeft nog jaren om Karel geroepen in het veld, helaas zonder resultaat.

Tekst: Kees van der Wal.

Geraadpleegde bronnen:

Baker K. 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.

Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.

Buys R.-J. & D.L. Thomson 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.

Cramp S. (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.

Franssen T. & Pettersson J. 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska Riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.

Jonsson L. (1995). *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*. Tirion, Baarn. ISBN 90-5210-187-6.

Shirihai H. ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.

Speek B.J. & Speek G. 1984. *Thieme's VogeltrekAtlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.

Speek G. 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.

Staa R. 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.

Staa R. 2008. *European Longevity Records*. http://www.euring.org/data_and_codes/longevity-voous.htm

Svensson L. ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.

Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S. (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, Londen. ISBN 0-7136-6514-9

